

SG akkoord
Min BZk

42500
12/10

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan
Van

De minister
CZ

nota

nota nav verslag wijziging artikel 1 Grondwet

TER ONDERTEKENING

Datum

7 oktober 2021

Onze referentie

2021-0000526469

Opgesteld door

T [redacted] CZW

Samengewerkt met

Bijlage(n)

0

Aan

De minister

Van

CZ

Aanleiding

Op 7 juni 2021 heeft de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken (TK) verslag uitgebracht over de tweede lezing van het initiatiefwetsvoorstel om artikel 1 Grondwet uit te breiden met de gronden handicap en seksuele gerichtheid. Een aantal vragen richt zich ook tot de regering. Gelet op hun voortouw in het traject hebben de initiatiefnemers als eerste geantwoord. Nu zij op 4 oktober hebben gereageerd op het verslag kan ook uw reactie worden gegeven. Bijgaand treft u hiervoor een voorstel aan.

Met opmerkingen

12/10

sg akkoord

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om de voorgestelde beantwoording te accorderen en te ondertekenen. Deze nota zal meegezonden worden met de brief aan de TK.

Kernpunten

- De fracties van VVD, ChristenUnie, Bij1 en de SGP hebben opmerkingen gemaakt/vragen gesteld aan de initiatiefnemers.
- Alleen de SGP heeft ook vragen gesteld aan de regering.
- Deze vragen zien allen op de reikwijdte van de grond geslacht. Dat is opmerkelijk nu het voorstel niet over de grond geslacht gaat, maar over seksuele gerichtheid. In termen van de bekende afkorting: het voorstel gaat over de LHB-kant (en over handicap), terwijl de vragen over de TI-kant gaan.
- Onduidelijk is op welke wijze dit een rol kan spelen in het verdere debat, te meer omdat het een tweede lezing van de grondwetsherziening betreft en het voorstel dus ook niet meer kan worden aangepast. Aansluitend bij de initiatiefnemers worden de vragen kort beantwoord. Daarbij worden de volgende aspecten uitgelicht.
- 'Geslacht' wordt in juridische zin breed opgevat door ook genderexpressie, genderidentiteit en geslachtskenmerken hieronder te scharen. Initiatiefnemers achten het in de rede liggend om het grondwettelijke begrip van geslacht analoog uit te leggen aan het Awgb-begrip. U sluit zich hierbij aan.
- Explicitering van 'geslachtskenmerken', 'genderexpressie' en 'genderidentiteit' in de Grondwet is in dat licht niet noodzakelijk. Dat is een keuze. Deze keuze ligt in deze fase van het traject van grondwetsherziening echter niet voor en kan hierbinnen ook niet worden voorgelegd (vergt een afzonderlijk grondwetstraject).

- De leden van de SGP-fractie veronderstellen dat de genderidentiteit volstrekt subjectieve gevoelens betreft, die volgens die opvatting dus door externen niet te toetsen zijn en niet getoetst mogen worden. Het gaat echter om een subjectieve ervaring, maar wel met objectieveerbare kenmerken. Ook andere non-discriminatiegronden bevatten een subjectieve component.
- De leden van de SGP-fractie zien een mogelijke discrepantie met EHRM jurisprudentie, waaruit niet zonder meer zou volgen dat genderexpressie en genderidentiteit onder het EVRM-begrip 'sex' (geslacht) wordt gebracht. Dit doet niet ter zake. De grondwetgever is vrij in het maken van eigen afwegingen. Zelfs al zou de Straatsburgse jurisprudentie wel een duidelijke kant op wijzen aangaande de reikwijdte en het onderscheid (dat gender niet onder geslacht zou vallen), dan nog schept dit geen verplichting om Nederlandse (grond)wetgeving te herzien. Minumumeis is dat een dergelijke grondwetsherziening niet in strijd is met het EVRM en de daarop gebaseerde jurisprudentie. Van dergelijke strijd is geen sprake.

Datum

7 oktober 2021

Onze referentie

2021-0000526469

Politieke context

- Het voorstel in eerste lezing is op 30 juni 2020 aangenomen door de Tweede Kamer.
 - Voor: SP, PvdA, GroenLinks, PvdD, DENK, 50PLUS, Krol/Van Kooten-Arissen, D66, VVD, CDA en ChristenUnie.
 - Tegen: SGP, PVV, FVD en Van Haga.
- De Eerste Kamer heeft het voorstel op 9 februari 2021 na stemming bij zitten en opstaan aangenomen.
 - Voor: CDA, VVD, Fractie-Otten, GroenLinks, SP, 50PLUS, PvdA, OSF, D66, PvdD en ChristenUnie.
 - Tegen: SGP, Fractie-Van Pareren en PVV.
- Het voorstel werd oorspronkelijk ingediend door de voormalige Tweede Kamerleden Van der Ham (D66), Azough (GroenLinks, later overgenomen door Van Tongeren) en Timmer (PvdA, later overgenomen door Heijnen).
- Op 23 april 2021 is de verdediging van het voorstel is overgedragen aan nieuwe Kamerleden voor de tweede lezing.
- Over dat voorstel in tweede lezing heeft de Kamer in juni verslag uitgebracht.
- Op 4 oktober hebben de initiatiefnemers de vragen beantwoord. De nota nav het verslag is bijgevoegd.

Proces

- De initiatiefnemers hebben ambtelijke bijstand ontvangen vanuit de afdeling Constitutionele Zaken. Zoals te doen gebruikelijk betreft dit andere ambtenaren dan degenen die deze reactie hebben voorbereid en die u zullen ondersteunen in het debat.
- In afstemming met het ministerie van AZ zal de Ministerraad gevraagd worden per brief of u mandaat krijgt voor afhandeling tijdens de plenaire behandeling van het wetsvoorstel. De brief hiervoor ontvangt u uiterlijk begin volgende week.

Volgnummer Naam

Informatie

1 brief met antwoorden nav

verslag van bevindingen
Tweede Kamer over wijziging
artikel 1 Grondwet (2e lezing)

Datum

7 oktober 2021

Onze referentie

2021-0000526469